

Witte nog ....

HET VERHAAL VAN TINY VAN MEIJL

Een kermismaandag van een gildebroeder van het Gilde Sint Catharina en Sint Barbara in Leende met terugblik op het gildegebeuren.

Ik vertel over maandag 26 juli 1954, Kermismaandag. Ik was 17 jaar oud en ik mocht mee met 'de schut' het Gilde Sint Catharina en Sint Barbara.

Ik was in de laatste jaarvergadering ingeboond. Als je als nieuw lid bij het gilde wilt komen moet je eerst een jaar aspirant lid zijn en daarna gaan de gildebroeders over je stemmen. Ze doen dat met erwten en bonen. Erwten waren vóór, bonen waren tegen. Dat is natuurlijk heel spannend. Je bent altijd bang dat iemand met een boon tegen je gaat stemmen. Maar nu ben ik gildebroeder en ik mag als gildebroeder meedoen met het vendelzwaaien, het trommen en het koningschieten. Ik ben er erg blij mee en ik vind het ook spannend. Het is een mooie maandagmorgen. De zon is vroeg op en het zal een mooie warme dag worden. Zo'n 26 graden. We hebben vanmorgen eerst om half 6 de koeien gemolken en alles bijgewerkt. Moeder had een pan balkenbrij klaar toen wij thuiskwamen uit de wei. We zitten dan om de tafel, moeder snijdt het brood in sneden tegen haar scholk. We eten uit de

Witte nog ....

pan en drinken koffie. Het smaakt ons prima. Daarna zijn wij, mijn broers Willem en Piet en ik ons gaan wassen op de voorstal en ons gaan klaarmaken om naar ons gildehuis te gaan, café weduwe van Asten aan de Dorpsstraat in Leende. Daar verzamelen we om half 10 om in optocht naar

de gildemis van 10 uur te gaan. We hebben ons gildepak aan. Dat bestaat uit een witte bloes, een rode broek en een groene baret. Het bestuur loopt in een deftig zwart pak en een donkerrode sjerp. (z.g. Dela pak) Ik hoor vandaag eerst in de gildemis te zijn en ook mee lopen in de optocht naar de kerk, anders mag ik niet meedoen met het koningschieten.

De klokken luiden ons al vrolijk tegemoet als we aankomen. Het gilde wordt opgesteld. Voorop de vaandrig met de patroonheiligen. (de z.g. maagden). Daarachter lopen de tamboers, ge-

volgd door de gildekoning met het bestuur en de rustende leden. De gildekoning draagt zijn schilden, het bestuur en overige leden dragen de donkerrode sjerpen. Hierna volgt de groep vendeliers. Als we keurig opgesteld in het zonnetje staan te wachten, geeft onze kapitein het fluitsignaal voor

Witte nog ....

vertrek. We trekken door de Dorpsstraat naar de hoofdingang van de kerk. De kleuren van onze pakken zien er zo vrolijk deftig uit als het zonlicht er op valt. Alsof we zo als strijders uit een middeleeuwse film zijn weggelopen. Onze tamboers trommen er vrolijk op los. Ze hebben er zin in. Het tromgeluid galmt door de kerk als we eenmaal binnen zijn. Er zijn

voor ons gereserveerde plaatsen vóór in de kerk. De gildetrom wordt voor in de kerk klaar gezet voor de collecte. Er wordt tijdens de H. Mis geofferd op de gildetrom. Na het offeren wordt de gildetrom dan naar de sacristie gebracht. Tijdens de consecratie brengen we de vendelgroet. Dat doen we door het neigen van het vaandel onder het tromgeroffel van de oude trom.

Na de H. Mis brengen we de vendelgroet aan het geestelijk en wereldlijk gezag, de pastoor en de burgemeester en de gemeenteraad.

Sjef van Meijl Jz is onze voordraaier. De vendelgroet is in wezen een vendelgebed. De inhoud ervan geeft een strijd weer tussen goed en kwaad. Na de deze plechtigheden gaan we terug naar het clubhuis. Hier wordt koffie geschonken en we eten onze zelf meege-

Witte nog ....

brachte boterhammen op. We gaan in optocht naar de schutsbomen om daar te gaan koningschieten. De mensen van Leende komen uit hun huizen naar de straat gelopen en kijken ons bewonderend na.

Bij het koningschieten gaat het om prijzen. Er zijn wild prijzen en drank prijzen. Jantje Pompen de plaatselijke kleermaker schenkt de nieuwe koning een 'Manchesterse' broek.

Ieder gezin had konijnen in die tijd. Ze werden als prijs beschikbaar gesteld. Niet iedereen kon even gericht schieten, zeker niet als er al wat alcohol

had gevloeid. Jan de Schatter, de Slachter, schoot een keer mis bij het schieten. Hij moest op de puist op de schutsboom schieten, maar hij joeg de kogel halverwege de boom dwars door die boom. Ook eens bij dat Koningschieten zei Pietje de Schatter (van Laarhoven) tegen onze vader, Driek van Meijl, 'Gij schiet koning'. (match fixing) Hij had het geweer extra zwaar geladen. Dat gaf zoveel kracht van de kogel op de puist boven op de schutsboom, dat hij er meteen helemaal afviel toen Driek schoot.

Vóór het koningschieten moest de boom eerst gevrijd worden. Het gilde trekt dan

Witte nog ....

3x om de schutsboom.

De burgemeester en de pastoor moesten het eerste schot lossen, Daarna de regerend koning en dan de overige gildeleden. Als iemand tot koning is geschoten, moeten de kinderen dat te voet gaan melden bij de familie.

Gildebroeders lusten graag een pilsje, maar onder de schutsboom boom mag niet gedronken worden. Dat is een wet, een regel, waar men zich aan houdt.

Met het koningschieten werd wel ooit gesjoemeld. Zie het verhaal van onze vader, Driek van Meijl.

We hadden ook ooit een speciaal geval bij het koningschieten.

Mijn vader, Driek van Meijl was regerend koning en moest de puist leveren voor het schieten in Leenderstrijp. Ik moest dat met Nol van Dijk, de regerend deken van het Sint Jan Baptista gilde van Leenderstrijp, regelen. Ons gilde schoot toen in Strijp omdat er in

Leende geen schutsboom was. We mochten aanvankelijk alleen met het klein geweer schieten. Later mocht het ook met

Witte nog ....

het groot geweer geschoten worden, maar de puist ging er niet af. We hebben toen een week gewaakt bij de schutsboom. De zondag daarna moesten we terug om het af te maken. Mijn zwager Sjef van Cinthen (Jutten), de schoonzoon van de regerend koning, werd daar de nieuwe koning. Behalve gildebroeders beschikt het gilde Sint Catharina en Sint Barbara ook over 'de maagden' van het gilden. Onze schut was een mannen-gemeenschap. Vrouwen mochten er niet bij. De maagden, als patroonheiligen, waren er wel altijd bij. Er is in kring Kempenland 10 jaar vergaderd of vrouwen wel of niet lid mochten worden van het gilde. In

2003 kwamen de eerste vrouwelijke leden. Zij mogen gewoon lid zijn, maar mogen niet in het bestuur, zij mogen ook niet koningschieten. Een vrouw kon ook geen standaardruiter zijn.

Bij het gilde werd ook veel gelachen en gedronken.

Wat gebeurde er zoal?

Toen Sjaak een keer stomdronken was, werd hij in de kinderwagen gezet. Hij was toen rond de 17 jaar. Hij zakte helemaal weg in die kinderwagen. Hij kon er met geenmogelijkheid meer uit. We moesten de kinderwagen op zijn kop zetten, om hem eruit te krijgen.

Witte nog ....

Onder het koningschieten wordt er ook nog wel eens gepraat over b.v. de jaarvergadering. Op zo'n jaarvergadering werd heel serieus naar het geld gekeken. Er werd door het gilde gespaard voor o.a. de teeravond. Tinuske Bekkers, de deken penningmeester, had op een bepaalde jaarvergadering nog 13 cent in de kas.

In de bloempotten groeiden soms bonen- en erwtenplanten. Dat kwam omdat men de bonen en erwten van het stemmen daar stiekem in het zand van de bloempot stopte.

En er wordt gepraat over vroeger.

Hoe is het gilde ontstaan? Driek en Willem van Meijl werden rond de Sint-Jansdag in 1905 lid van het gilde, dat toen nog enige activiteit kende. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog moesten de geweren ingeleverd worden. Het vogelschieten was afgelopen en werd na de oorlog niet meer hervat. De activiteit liep terug tot een Heilige Mis met de Kermis en verder het opmaken van het geld dat binnen kwam uit de verhuur van gildegrond en verkoop van de oogst. Het ledental liep terug en het gilde ging een slapende periode in. Men signaleerde in 1933 zeven leden: 'kans op uitbreiding schijnt, althans in de tegenwoordige omstandigheden, niet te bestaan'. Ene meneer Jolles bezocht in Leende Willem van Meijl aan huis, die de zorg voor de gildespullen op zich genomen had. Willem was tamboer en regelde veel op bestuurlijk terrein. Hij verzorgde de teeravonden (bij hem thuis, als het varken was geslacht) en bestelde de missen. Driek zwaaide tot 1918 het vaandel, werd vaandrig en werd in 1933 kapitein. Buiten Driek en Willem waren dat aanvan-

Witte nog ....

kelijk namen als Frits de Schatter, Willeke van den Broek, Jan van Kuijk, Jan de Schatter, Sjaak Liebrechts, Peer van Asten, Frans van Dijk en Jan Maas en Toon van Meijl. Hieruit bleef slechts een hechte groep van zes man over. Er was in die tijd weinig te doen, daarom besloten jonge mannen bij het gilde te gaan. Het was een soort vriendengroep. Er waren op een gegeven moment nog maar vier over gebleven leden, Driek en Willem van Meijl, regerend deken Frans van Dijk sr., Kobus den Bakker (van Laarhoven) en Toon van Meijl. (=5) ?

Ik hoorde ook het verhaal van de heropricting in 1952.

Dhr. Jozef Schroeders, de vader van Pieter-Jozef Schroeders heeft voor de heropricting gezorgd in 1952

Hij was wel begeleider van de heropricting, maar hij was geen beschermheer. Hij wilde een georganiseerde vereniging tegen activiteiten van buiten. In 1952, Na de oorlog zijn we pas weer echt actief begonnen met o.a. Frans van Dijk, Jan de Schatter en anderen.

Vanaf 1952 hadden we bestuursvergaderingen. Na de vergadering werd er jonge klare gedronken en cognac met suiker en er werden sigaren gerookt. Frans Cardinaal was een goed en gezellig bestuurslid. Hij lustte ook graag een borreltje.

Witte nog ....

Belangrijke bronnen van inkomsten waren tot voor enkele jaren het ophalen van het oud papier. En één x per jaar het ophalen van oud ijzer.

Het oud papier werd verzameld bij van Meijl. Harrie van Meijl Wzn is ooit gevonden tussen het oud papier en in het varkenshok.

Het gilde had, en heeft, ook grond, nog steeds. Er stond koren (rogge) op en dat moest gemaaid en gedorst worden. Wie niet meedeed moest een kar mest brengen. Op de grond van het gilde stond gewas, dat werd met opbod verkocht. Alleen gildebreeders mochten kopen. Dat soort dingen gebeurde vóór de heropricting al. Grond werd verhuurd van stoppelbloot tot stoppelbloot. De baron zorgde voor een schutsboom. Alle gilden kregen geld van de baron Ze kregen 5 stuivers. Zo' n 300 jaar lang.

Frans van Dijk vond het een Zwarte dag toen het gilde in Heeze voor de baron moest vendelen en daar voor betaald werd. Dat had niet gemogen. Vendelen was voor hulde aan leden van het gilde, voor het geestelijk en wereldlijk gezag e.d. niet voor commerciële doeleinden.

En dan verhalen over de teeravonden.

Ieder jaar was er een teeravond met zoute worst en bier. De worst werd gepekeld en hing in de schouw. Deze teeravond was er vooral voor de vriendengroep van die tijd. 25 November is de dag van de teeravond. Dat is de dag van onze pa-

Witte nog ....

troonheilig Sint Catharina.

In de winterschoten we met de luchtbuks. (indoor schieten). We schoten vanuit de ene kamer in de andere kamer van het café. Jana zat achter de kachel sokken te breien. Zij breide rustig verder tijdens het schieten. De teeravond begint met een H. Mis. Naar de teeravond ging je niet in uniform. De vrouwen mogen mee naar de teeravond. Soms wilden ze niet mee omdat ze de zoute worst en het bier niet hoefden. Toon van Meijl kon papieren vormen scheuren en hij verzong er een verhaal bij. Dan had b.v. een trapje gescheurd en hij maakte er dan een spannend verhaal bij dat hij zo naar de kamer kon van het meisje. Er werd ook veel gezongen.

De pastoor en kapelaan hadden een vaste band met het gilde. Soms kwam de pastoor langs bij het bestuur om te klagen over het verminderen van het kerkbezoek. De pastoor riep ons, de gildebroeders op om meer en regelmatig in de kerk aanwezig te zijn.

We hebben vorige maand onze voorzitter begraven. Dat is een rituele gebeurtenis voor ons gilde. We waken bij de overleden gildebroeder, in dit geval de overleden voorzitter. We bekijken of hij zijn doodschuld heeft ingelost. Die doodschuld is het betalen van een ton bier. In de begrafenisstoet loopt het gilde voorop direct

Witte nog ....

achter de kist. De koningsvesten liggen op de kist. Voor de uitvaartstoet vertrekt wordt en buiten bij de kist gebeden. 5 Onzeveraders en 5 Weesgegroeten.

Tijdens het begeleiden van de doodskist naar de kerk wordt de rouwmars gespeeld/getromd. Na de mis worden opnieuw 5 Onzeveraders en 5 Weesgegroeten gebeden. De gildebroeders begeleiden de kist naar het graf en laten

de kist zinken. De gildebroeders dragen rouwvaandels. Deze rouwvaandels hebben de kleuren paars en wit. Ook de Piek is in rauw. Een zwarte doek bedekt de blinkende delen van de piek.

Harrie en Willem van Meijl waren echte gildemensen. Zij haalden veel oud papier op. Als wij in de buurt waren zaten we daar wel eens aan de noten. Als Harrie dan naar buiten kwam gevlogen renden we hard weg.

We moesten ook een keer optreden bij de Brabantse dag, iedereen kreeg één bierpul om mee naar huis te nemen. Maar het bleef uiteindelijk niet bij slechts één bierpul per persoon.

Er worden vandaag hier en daar ook sterke verhalen verteld. Het gilde ging een keer in Alphen naar de gildedag. De dag was volledig verregend. Dat betekende wel dat we gewoon

Witte nog ....

samen in de tent bleven drinken. Uiteindelijk was iedereen in de tent goed dronken. We gingen gelukkig met de bus naar huis en niet op de fiets.

Ik moest een keer met zilverdrager Toon van Alphen naar het gilde centrum in Tongeren. Ik kwam terecht bij Campina melkfabriek langs het kanaal. Daar liepen meidjes en wij vroegen hen de weg, maar ze verstonden ons niet goed. Het antwoord was 25 gulden in de auto.

Het gilde werd ook gevraagd om op te treden bij evenementen en optochten.

Zo is het gilde vaak naar België geweest o.a. naar Zichem. Van Rompaai vond vooral het vendelen prachtig. En naar Herentals. We gingen naar Duitsland, naar Duren-Nord, naar Rotterdam. Het gilde is ook 2x op uitnodiging naar paleis Soestdijk geweest. Bij het bezoek van de paus aan Nederland was ons gilde ook aanwezig. De paus mocht op het hoofdvaandel lopen. Dit hoofdvaandel werd op de grond uitgelegd en Paus Johannes Paulus liep er overheen.

Vóór je toegelaten werd tot dicht bij de paus, was er wel een hele goede veiligheidscheck.

Sinds 1952 ging het gilde ook naar Kringgildedagen. We haalden al meteen prijzen. Willem. Van Meijl Hz. mocht naar

Witte nog ....

Engeland, naar Cherbourg, als de beste vendelier. Willem was heel goed en hij leerde dat door aan Harrie van Meijl. Harrie van Meijl werd vendelier klasse A. Hij kon acrobatisch vendelen.

Dat maakte op veel mensen grote indruk en hij kreeg een prominente plaats bij gilde evenementen. Vanaf 1952 groeide de club flink. We hadden een oude trom van 1742, die haalde op elke tentoonstelling de eerste prijs. De trom ging altijd mee naar de kringgildedag. Nou gaat hij niet meer mee.

De kringgildedag van 1952, 2 jaar geleden, was in Valkenswaard. We gingen we met de fiets naar Valkenswaard. Soms moest de vlag en of de trom mee op de fiets, maar Sjef van Dommelen, een handelaar in aardappelen, had een aardappelkar. Die maakte hij deze zondag leeg en onze schutspullen mochten erin. Zo bracht hij onze trommen en vaandels naar de kringgildedag. Iedereen moest verder die dag vooral op zijn eigen spullen letten.

Witte nog ....

Frans van Dijk, de regerend deken, was daar heel streng in. Hij liep zelf met een stokje met een marmeren kopje .Eén keer had deze Frans van Dijk zelf zijn stokje laten slingeren. Het werd gevonden en bewaard door een gildebroeder. Bij de jaarvergadering gaf hij hem officieel terug. Gelukkig kon Frans er mee lachen.

De gildebroeders gingen op zo'n dag eerst zondags thuis naar de kerk. Alleen het bestuur ging naar de speciale H. Mis ter ere van de opening van de gildedag. Na de H. Mis was er erewijn voor bestuur en genodigden. Je at je eigen boterhammen op zo'n gildedag. Na de prijsuitreiking ging iedereen weer op de fiets naar huis.

Vrouwen gingen niet mee naar de kringgildedag, maar moesten thuis het boerenwerk doen.

Dat alles over het verleden van het gilde. Maar ik was bezig met mijn verhaal over de kermismaandag 1954. We zijn bij de schutsbomen. De schutsboom is gevrijd. De burgemeester en de pastoor hebben geschoten, maar de puist staat nog stevig boven op de schutsboom. We gaan om beurten schieten om de puist eraf te schieten, zodat een van ons de nieuwe koning wordt.

We hebben wat kratjes bier bij ons en wat seven up.

Witte nog ....

Het kan wel duren tot een uur of 5 vóór de puist eraf gaat. Als de koning bekend is gaan we met hem in optocht naar het clubhuis. Het is heerlijk weer en we gaan er een mooie dag van maken.

